

Lessenseries

We hebben afgelopen jaar weer diverse nieuwe lessenseries ontworpen en uitgevoerd.

- Op de Kluiverboom (Groningen) heeft Bente Oost een lessenserie gegeven in klas 3 rondom actuele politieke onderwerpen, afgesloten met een belangendiscussie over de helmplicht voor de fatbike. Docenten maatschappijleer/ levensbeschouwing hebben de lessen vervolgens in parallelklassen gegeven.
- Op het Leon van Gelder (Groningen) is de lessenserie voor klas 3 rondom de rechtsstaat verbeterd en door docenten uit de M&M-sectie in verschillende klassen uitgevoerd en afgesloten met een nagespeelde rechtszaak in de klas.
- Op het Montessori Vaklyceum (Groningen) heeft Bente in samenwerking met de maatschappijleerdocent in klas 3 een lessenserie rondom Cultuur en Media gegeven.
- Op DC Terra (Winsum) heeft Bente een lessenserie in klas 1 gegeven rondom het boek van Barabara Stok over Socrates. Barbara Stok kwam langs om een van de lessen te bekijken. Hierbij een stukje uit haar nieuwsbrief:

Laatst mocht ik op een middelbare school bij een filosofieles komen kijken waarin mijn boek Wat is goed leven? wordt gebruikt. De docent, filosoof Bente Oost, las stukjes voor uit de dialoog tussen Socrates en Protagoras en stelde daar vragen over aan de klas. 'Heeft Protagoras gelijk dat het goede relatief is?' 'Kun je voorbeelden geven?'

Ik vond het mooi om te zien hoe de leerlingen in Winsum met de vragen van docent Bente bezig gingen. 'Zijn er ook dingen die voor iederéén goed zijn?' Aan het begin van de les waren alle leerlingen het met Protagoras eens dat een goed leven relatief is: wat goed is, is voor iedereen anders. Maar door er samen dieper op in te gaan en over na te denken, was de helft van de klas aan het eind van de les van mening veranderd.

Klas 1, docent Bente Oost, de 'praatbal' in het midden

Filosofische vaardigheden

We hebben afgelopen jaar gewerkt aan de opbouw van filosofische vaardigheden binnen de lessenseries. We hebben een overzicht gemaakt met deze opbouw per vaardigheid, zoals bijvoorbeeld voor argumenteren en 'perspectivistische lenigheid'. Dit overzicht, en alle andere materialen zijn te vinden op <https://vfvo.nl/filosofie-op-het-vmbo/>

Voor in de klas hebben we deze poster 'Luisteren in filosofische gesprekken' gemaakt, zodat het stappenplan voor leerlingen steeds zichtbaar is (ook te downloaden via de site)

Burgerschap en Digitale geletterdheid

Filosofie is heel geschikt om de doelen van burgerschap te onderwijzen. Denk bijvoorbeeld aan:

- Actief luisteren en daarbij openstaan voor andere perspectieven
- In een gezamenlijke dialoog vooronderstellingen en standpunten onderzoeken
- Standpunten onderbouwen met geldige argumenten
- Onderzoeken van ethische dilemma's

We hebben een overzicht gemaakt van hoe de nieuwste versie van de Kerndoelen bij Burgerschap via filosofielessen behandeld kan worden, geïllustreerd met een aantal voorbeelden uit de lessen. Ditzelfde geldt voor de doelen van Digitale geletterdheid, waarvan we ook een overzicht hebben gemaakt. Ook op dat gebied zitten diverse thema's die in de filosofieles behandeld kunnen worden:

- Hoe weet ik of iets waar is als ik iets opzoek dat door AI gegenereerd is?
- Hoe beïnvloeden sociale media wat ik wil en wie ik wil zijn?

Vervolg van het Toukomst project in Groningen

Komend schooljaar (26-27) is het laatste jaar van het project in Groningen. Een van de dingen die we nog graag wilden doen was een langere lessenserie ontwerpen en uitvoeren. We hebben de mogelijkheid gekregen om dat dit jaar te doen op de Kluiverboom. Daarnaast zal Bente in meerdere klassen lessen gaan geven op Terra Winsum.

RAAK subsidieaanvraag

Floor Rombout (associate lector burgerschap bij de Hogeschool van Amsterdam) en Eva-Anne hebben een RAAK- subsidie aangevraagd voor filosofie op het vmbo. Als de aanvraag gehonoreerd wordt gaat dit onderzoeksproject lopen in schooljaren 27-28 en 28-29. Er hebben zich acht scholen uit verschillende delen van het land verbonden aan het project. In december 2026 horen we of de aanvraag wordt gehonoreerd.

Contact

Voor vragen over het project in Groningen: Eva-Anne Le Coultré filosofieophetvmbo@rug.nl

Eva Pallandt is de coördinator voor filosofie op het vmbo vanuit de VFVO (Vakvereniging voor filosofiedocenten). Zij is te bereiken via vmbo@vfvo.nl

Zie <https://vfvo.nl/filosofie-op-het-vmbo/> voor het ontwikkelde lesmateriaal